

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 20/2017-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Komkom, Hlavná 27, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 149/2008, za účasti Okresného súdu Bardejov, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 149/2008 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Bardejov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bardejov je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 363,78 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatosem centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Františka Komku do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Komkom, Hlavná 27, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 149/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 149/2008 ústavný súd zistil, že sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne je účastníčkou napadnutého konania o náhradu škody spôsobenej dopravnou nehodou. Návrh sťažovateľky na začatie konania vo veci náhrady škody bol okresnému súdu doručený 13. augusta 2007, v rámci návrhu bolo uplatnených sedem samostatných žalobných nárokov (pôvodne proti dvom žalovaným, konanie voči žalovanému v druhom rade však bolo v roku 2008 zastavené,

pozn.), pričom v roku 2009 bola sťažovateľkou navrhnutá zmena žaloby, ktorú okresný súd pripustil. V roku 2015 sťažovateľka opätovne navrhla zmenu (rozšírenie) žaloby, ktorú okresný súd nepripustil.

Sťažovateľka v sťažnosti po prehľade úkonov vykonaných v napadnutom konaní okrem iného uvádza:

„Z tejto chronológie, z ktorej je zrejмый priebeh konania a stav doposiaľ vykonaného dokazovania okresným súdom Bardejov v konaní 4 C/149/2008, je možné ustáliť, že aj keď 1. stupňový súd vo veci konal, konal neefektívne a v určitých štádiách konania konal s prestávkami od 5, 6-tich mesiacov až 20-tich mesiacov...

Ja sťažovateľka mám za to..., že prejednáváná vec ako po skutkovej tak aj právnej (stránke, pozn.) nie je zložitá a doterajšia dĺžka napadnutého konania nie je závislá od zložitosti veci.

... je taktiež možné ustáliť, že správanie sa sťažovateľky v ničom neprispelo k doterajšej dĺžke konania, pretože táto pokiaľ jej to zdravotný stav umožňoval, sa vo väčšine zúčastňovala pojednávaní, navyiac ako účastníčka bola zastúpená právnym zástupcom advokátom, ktorému riadne udelila plnomocenstvo na celé konanie a ktorý sa všetkých konaní taktiež pravidelne zúčastňoval...

Mne, sťažovateľke po spočítaní celkovej nečinnosti a nekonania súdu počas viac ako 9 ročného sporu vychádza, že súd nevykonal prakticky žiadny efektívny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej som sa... počas súdneho konania ocitla a to po dobu cca 7 rokov, čo je základným účelom práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto uvedení nečinnosť Okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. K prieťahom v konaní nedošlo v dôsledku zložitosti a náročnosti veci. Jedná sa o náhradu škody z titulu ublíženia na zdraví, kde takéto súdne spory na iných okresných súdoch netrvajú viac ako 3-4 roky, vrátane znaleckých dokazovaní, ani v dôsledku správania sa účastníka konania, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu.“

Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € s týmto odôvodnením:

„Zdlhavosť súdneho konania a samotné prieťahy v konaní, u mňa sťažovateľky nepriaznivo vplyvajú na môj zdravotný stav, tak na trvalé následky, ktoré sú v príčinnej súvislosti so vznikom škody, dopravnou nehodou (od 21. 08. 2013 do 28. 08. 2013 som sa podrobila operácii poškodeného ľavého kolena...), pomaly sa stávam imobilnou, som odkázaná na pomoc druhej osoby, manžela vo dne v noci. Navyiac sa mi rapídne zhoršuje aj psychický zdravotný stav. Taktiež je potrebné poukázať, že nároky o ktorých doposiaľ nie je rozhodnuté sú osobnostnými nárokmi a sú viazané na osobu žalobcu, sú právne neprevoditeľné. To sú iba stručné dôvody smerujúce k priznaniu finančného zadosťučinenia, ktoré požadujem vo výške 15 000 Eur. Porušenie môjho základného práva a slobody nie je možné konvalidovať, nie je možné ani napraviť ujmy spočívajúce v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkostí spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty, ako aj neprimeraných následkov na môj zdravotný stav ako aj zdravotný stav celej rodiny, manžela, deti, ktorý taktiež ťažko znášajú následky doterajšieho priebehu súdneho sporu (dokonca museli byť vypočítané k okolnostiam, že ma ako imobilnú vozili a vozia na lekárske kontroly a ošetrenia).“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať ďalej bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 €, ako aj úhradu trov konania v sume 363,78 €.

Ešte pred predbežným prerokovaním veci sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. 1SprO 1595/2016 zo 4. októbra 2016, prílohu ktorého tvorí vyjadrenie zákonného sudcu konajúceho v napadnutom konaní. V podstatnom sa v ňom okrem popisu jednotlivých procesných úkonov vykonaných vo veci uvádza:

„... určité zdržanie pri vybavovaní tejto veci bolo zapríčinené predovšetkým opakovanými personálnymi zmenami a enormným pracovným zaťažením konajúcich zákonných sudcov.“

Zákonný sudca konajúci vo veci v čase podania sťažnosti vo svojom vyjadrení k veci uviedol:

„Vec je mimoriadne právne náročná, pretože v priebehu konania bolo jeho predmetom 7 samostatných nárokov žalobkyne, ktoré sú uvedené vyššie v tomto vyjadrení. Niektoré nároky žalobkyne sú k dnešnému dňu právoplatne skončené v celom rozsahu a to na základe rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 4C 149/2008 - 211 zo dňa 1. 7. 2013 v spojení uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3Co 206/2013 - 237 zo dňa 30. 6. 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 4. 7. 2014 a to A. nárok na vecnú škodu spôsobenú pri nehode na osobných veciach žalobkyne, B. nárok na zaplatenie povinného zmluvného poistenia a C. nárok na náhradu nákladov za odtiahnutie havarovaného motorového vozidla. Iné nároky sú čiastočne právoplatne priznané a to: D. bolestné, E. sťaženie spoločenského uplatnenia a F. náhrada za havarované osobné motorové vozidlo. V zmysle znaleckých posudkov dvoch znalcov sú navyše nároky na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v podstate dôvodne priznané už prvým rozsudkom a súd druhým rozsudkom oba nároky zamietol tak ako v prvom rozhodnutí (až na 7,5 bodu bolestného, čo činí 86,01 Eur).

... poukazujem na skutočnosť, že som sa v konaní musel vysporiadať nielen s pokynom odvolacieho súdu, ktorý mi uložil posúdiť hodnotu havarovaných zvyškov osobného motorového vozidla žalobkyne ináč, než bola doterajšia súdna prax... a sám som musel zhromaždiť dôkazy, potrebné pre rozhodnutie, pretože žalobkyňa a jej právna zástupkyňa sa obmedzila na požadovanie rozdielu medzi cenou nového vozidla a tým, čo jej plnila poisťovňa, bez návrhov na dokazovanie ohľadne nárokov, ktoré boli sporné ako skutkovo, tak aj právne. Navyše vo veci som musel prizvať znalca na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku k posudku znalca [REDAKOVANÉ], ktorý veľmi presvedčivo už vo svojom posudku vysvetlil, čo žalobkyni patrí a čo nie, aký bol jej zdravotný stav pred dopravnou nehodou dňa 4. 6. 2006, ako jej zdravotný stav súvisí s dopravnou nehodou z roku 2005 a najmä v čom bolo bodové ohodnotenie určené po nehode žalobkyne v roku 2006 lekárom [REDAKOVANÉ] nesprávne.

Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa a najmä jej právna zástupkyňa... vždy niečo tvrdili, avšak za účelom vykonania dokazovania to bol súd, ktorý sa snažil potrebné dokazovanie zabezpečiť a to v sporovom konaní.

... žalobkyňa podala žalobu voči 2 žalovaným, čo neskôr späťvzatím upravila a zároveň určila predmet konania až podaním zo dňa 3. 2. 2009, o ktorom súd právoplatne rozhodol k 15. 4. 2009. Žalobkyňa teda sama pri podaní žaloby nesprávne označila okruh účastníkov a neúplne určila predmet konania. Zároveň podstatné skutkové tvrdenia uviedla až na pojednávaní dňa 24. 6. 2010. ... Je nepochybné, že žalobkyňa môže požadovať to, čo chce a o čom má súd právomoc rozhodnúť. Je ale podľa môjho názoru zároveň nepochybné, že zjavne nedôvodné nároky predlžujú konanie tým z účastníkov, ktorý ich požaduje a za ich účelom žiada vykonať dôkazy, ktoré nakoniec preukázu nedôvodnosť jeho nárokov (v celom rozsahu alebo čiastočne). Čas tým strávený podľa môjho názoru nemožno považovať za prieťah.

... nehoda mala vplyv na celkový zdravotný stav žalobkyne, čo sa v konečnom dôsledku súd snažil zohľadniť pri rozhodovaní o trovách konania, ktoré som vo väčšom rozsahu úspešnej žalovanej nepriznal a snažil sa tak v podstate žalobkyňi v rámci zákonnosti možnej súdnej úvahy spravodlivo pomôcť. Žalobkyňa sa zúčastnila jedného pojednávania a keďže v neskoršom priebehu konania sudca zistil, že žalobkyňa (aspoň podľa tvrdenia jej zástupcu) nie je schopná sa dostaviť na pojednávanie za účelom výpovede, tak už na ďalšie pojednávania nebola predvolávaná a žalobkyňa teda nebola nútená absolvovať a zúčastňovať sa jednotlivých úkonov spojených s touto právnou vecou.

... bolo potrebné vypočuť jej manžela a zaťa v konaní ako svedkov práve z toho dôvodu, aby sa preukázalo, či a aké náklady žalobkyňi vznikli. To, že svedecké výpovede k tejto veci mohli podať práve a len jej blízki príbuzní, spočíva vtom, že ju na takéto vyšetrenia práve oni sprevádzali a iba oni mohli potvrdiť, alebo vyvrátiť (čo sa v skutočnosti aj stalo) tvrdenie žalobkyne o tom, že jej osobne vznikla škoda.

... bolo potrebné vykonať dokazovanie na rozhodnutie o jednotlivých nárokoch žalobkyne, ktoré ona sama nezabezpečila, nenavrhol a neoznačila ich. Súd vykonával dokazovanie v tomto sporovom konaní za žalobkyňu... sťažnosťou žalobkyne (adresovanou predsedníčke okresného súdu, pozn.) bola náprava zjednaná... “

Z predloženého spisu okresného súdu vyplýva, že v napadnutom konaní boli vykonané tieto úkony:

1. Dňa 13. augusta 2007 podala sťažovateľku žalobu proti dvom žalovaným – [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Predmet žaloby tvorilo 7 žalobných nárokov žalobkyne (1. bolestné, 2. sťaženie spoločenského uplatnenia, 3. náhrada za poškodenie osobného motorového vozidla, 4. náhrada za zaplatené povinné zmluvné poistenia, 5. náhrada nákladov za odtiahnutie havarovaného motorového vozidla, 6. vecná škoda na poškodených osobných veciach a 7. náklady spojené s liečením žalobkyne). Vec bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Viere Zoľákovej a pôvodne bola vedená pod sp. zn. 4 C 182/2007.

2. Dňa 20. augusta 2007 okresný súd vydal pokyn na doručenie žaloby žalovaným a procesných poučení účastníkom konania spolu s výzvou, aby sa žalovaní vyjadrili k žalobe.

3. Dňa 1. októbra 2007 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie.

4. Dňa 23. októbra 2007 bolo okresnému súdu doručené splnomocnenie na zastupovanie žalovanej [REDAKOVANÉ] v konaní pred okresným súdom, ako aj jej vyjadrenie k žalobe.

5. Dňa 16. januára 2008 okresný súd doručoval vyjadrenie žalovanej [REDAKOVANÉ] právnej zástupkyňi sťažovateľky.

6. Dňa 2. apríla 2008 sa k veci vyjadril vedľajší účastník.

7. Dňa 3. apríla 2008 okresný súd zaslal vyjadrenia vedľajšieho účastníka obom právnym zástupcom.

8. Dňa 16. apríla 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil.

9. Dňa 17. apríla 2008 sa k veci vyjadrila žalovaná [REDAKOVANÉ] a predložila okresnému súdu písomné dôkazy.

10. Dňa 22. apríla 2008 okresný súd vydal pokyn na doručenie predchádzajúceho vyjadrenia žalovanej [REDAKOVANÉ] právnej zástupkyňi sťažovateľky a vedľajšiemu účastníkovi (dňa 1. mája 2008 sa žalovaná [REDAKOVANÉ] opäť k veci vyjadrila a predložila písomné dôkazy, ostatné vyjadrenie žalovanej [REDAKOVANÉ] bolo na základe pokynu z 3. júna 2008 doručované právnej zástupkyňi sťažovateľky a vedľajšiemu účastníkovi).

11. Dňa 20. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil uznesenie o zastavení konania proti žalovanému [REDAKOVANÉ] a v prevyšujúcej

časti žalobu vylúčil na samostatné konanie (uznesenie sp. zn. 4 C 182/2007 z 20. júna 2008 nadobudlo právoplatnosť 26. augusta 2008, pričom 10. septembra 2008 bola vylúčená vec zapísaná do súdneho registra JUDr. Viery Zoľákovej pod sp. zn. 4 C 149/2008).

12. Dňa 6. novembra 2008 požiadala sťažovateľka o nariadenie pojednávania a predložila čestné vyhlásenie.

13. Dňa 10. decembra 2008 došlo k zmene zákonného sudcu.

14. Dňa 6. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky, ktoré okresný súd posúdil ako návrh na zmenu žalobného návrhu.

15. Dňa 19. marca 2009 okresný súd uznesením pripustil zmenu žalobného návrhu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 15. apríla 2009.

16. Dňa 1. apríla 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu žalovanej.

17. Dňa 28. mája 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľky, ktorým žiadala pojednávanie nariadené na 6. júl 2009 odročiť z dôvodu dovolenky.

18. Dňa 18. júna 2009 sa stal sudcom okresného súdu JUDr. Ivanecký a na základe opatrenia predsedu okresného súdu mu bola pridelená vec sťažovateľky.

19. Dňa 19. novembra 2009 sťažovateľka požiadala o nariadenie pojednávania.

20. Dňa 11. februára 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť vedľajšieho účastníka o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky povereného zamestnanca, okresný súd 11. februára 2010 vec na pojednávaní odročil na 12. marec 2010.

21. Dňa 4. marca 2010 bol vydaný pokyn zákonného sudcu na zrušenie pojednávania z dôvodu jeho lekárskeho vyšetrenia.

22. Dňa 24. júna 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vyzval účastníkov, aby v lehote 20 dní predložili otázky znalcom, a odročil pojednávanie na neurčito.

23. Dňa 30. júna 2010 okresný súd vyzval Okresnú prokuratúru Bardejov na zaslanie spisu sp. zn. Pv 580/2006.

24. Dňa 13. júla 2010 právna zástupkyňa sťažovateľky zaslala okresnému súdu otázky na znalcov, dňa 19. júla 2010 predložil otázky aj vedľajší účastník.

25. Dňa 28. februára 2011 okresný súd ustanovil dvoch znalcov ([REDACTED] a [REDACTED]).

26. Dňa 30. marca 2011 žalovaná zložila zálohu na znalecké dokazovanie.

27. Dňa 4. apríla 2011 sťažovateľka požiadala okresný súd o oslobodenie od platenia preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

28. Uznesením č. k. 4 C 149/2008-57 zo 14. apríla 2011 okresný súd zmenil uznesenie č. k. 4 C 149/2008-49 z 28. februára 2011 a uznesenie č. k. 4 C 149/2008-51 z 28. februára 2011 vo výrokoch, ktorými bola sťažovateľke uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, tak, že sťažovateľka takúto povinnosť nemá (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7. mája 2011).

29. Dňa 24. júna 2011 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok [REDACTED].

30. Dňa 28. septembra 2011 bol okresnému súdu doručený posudok znalca [REDACTED].

31. Dňa 13. októbra 2011 sa k znaleckým posudkom vyjadrila žalovaná.

32. Dňa 15. novembra 2011 okresný súd uznesením rozhodol o znalečnom pre [REDACTED].

33. Dňa 25. novembra 2011 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky.

34. Dňa 19. decembra 2011 okresný súd uznesením rozhodol o znalečnom [REDACTED].

35. Dňa 12. apríla 2012 sa uskutočnilo pojednávanie v neprítomnosti znalcov, okresný súd odročil pojednávanie na 28. jún 2012, na ktoré predvolal znalcov pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

36. Dňa 28. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd vypočul znalcov [REDACTED] a [REDACTED], pričom na základe návrhu právneho zástupcu sťažovateľky bolo určené znalcomi [REDACTED] vypracovať dodatok k jeho znaleckému posudku (termín pojednávania bol nariadený na 2. október 2012).

37. Dňa 29. júna 2012 bol pribratý do konania znalec [REDACTED] na vypracovanie dodatku k znaleckému posudku.

38. Dňa 12. septembra 2012 okresný súd vyzval znalca na vypracovanie dodatku k znaleckému posudku vzhľadom na blížiaci sa termín pojednávania.

39. Dňa 25. septembra 2012 znalec predložil okresnému súdu dodatok k znaleckému posudku.

40. Dňa 26. septembra 2012 okresný súd vydal uznesenie č. k. 4 C 149/2008-164 o znalečnom a preročil pojednávanie na 12. november 2012 z dôvodu oboznámenia sa účastníkov konania so znaleckým posudkom [REDACTED].

41. Dňa 2. októbra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovanej a vedľajšieho účastníka k dodatku k znaleckého posudku [REDACTED].

42. Z dôvodu úmrtia v rodine zákonný sudca telefonicky 12. novembra 2012 účastníkom oznámil, že pojednávanie sa nemôže z rodinných dôvodov uskutočniť, a nariadil pojednávanie na 18. december 2012.

43. Dňa 17. decembra 2012 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k dodatku k znaleckému posudku [REDACTED].

44. Dňa 18. decembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý znalec [REDACTED] a svedok [REDACTED] a pojednávanie bolo odročené na účely verejného vyhlásenia rozsudku na 8. január 2013.

45. Dňa 8. januára 2013 okresný súd zrušil uznesenie o ukončení dokazovania a nariadil pojednávanie na 23. máj 2013 na účely vykonania ďalšieho dokazovania.

46. Dňa 23. mája 2013 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na 10. jún 2013 a uložil právnomu zástupcovi sťažovateľky predložiť dôkazy preukazujúce dôvodnosť nárokov na náhradu škody z titulu nákladov liečenia.

47. Dňa 10. júna 2013 okresný súd na pojednávaní ukončil dokazovanie a odročil pojednávanie na účely verejného vyhlásenia rozsudku na 1. júl 2013.

48. Dňa 1. júla 2013 bol verejne vyhlásený rozsudok, proti ktorému podala sťažovateľka 30. augusta 2013 odvolanie (proti všetkým výrokom, ktorými okresný súd žalobu čiastočne alebo v celom rozsahu zamietol, pozn.).

49. Dňa 2. septembra 2013 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie odvolania zástupcovi žalovanej a vedľajšiemu účastníkovi.

50. Dňa 27. septembra 2013 bol spis predložený na účely rozhodnutia o odvolaní odvolaciemu súdu.

51. Dňa 18. júna 2014 odvolací súd o odvolaní rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a) vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba v prevyšujúcej časti

nároku na náhradu škody spôsobenej odtiahnutím osobného motorového vozidla, b) vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie povinného zmluvného poistenia, a c) vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba v prevyšujúcej časti uplatnenej náhrady vecnej škody, a zrušil ho vo výrokoch, ktorými okresný súd a) zamietol žalobu v prevyšujúcej časti o priznaní náhrady škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a bolestného a vo výroku b) o náhrade škody na havarovanom osobnom motorovom vozidle a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

52. Dňa 30. júna 2014 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie rozsudku odvolacieho súdu účastníkom konania.

53. Dňa 24. septembra 2015 okresný súd vydal uznesenie o spojení vecí.

54. Dňa 11. decembra 2015 sťažovateľka rozšírila svoj žalobný návrh o ďalšie nároky, ktoré okresný súd následne uznesením nepripustil.

55. Dňa 14. decembra 2015 okresný súd vyzval [REDAKOVANÉ], aby sa vyjadril k svojmu bodovému ohodnoteniu bolestného a k posudku znalca [REDAKOVANÉ], s ktorým bolo jeho bodové ohodnotenie v rozpore (na účely odstránenia rozporov a odstránenia potreby kontrolného znaleckého dokazovania).

56. Dňa 18. decembra 2015 okresný súd vyzval odborne spôsobilé subjekty na určenie hodnoty havarovaného vraku motorového vozidla sťažovateľky v čase po dopravnej nehode.

57. Dňa 22. decembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vypočutý svedok na dôvodnosť nároku žalobkyne na náklady liečenia, pričom vzhľadom na potrebu jeho výpovede so svedkom [REDAKOVANÉ] okresný súd pojednávanie odročil na 18. január 2016.

58. Dňa 18. januára 2016 okresný súd na pojednávaní vypočul svedka [REDAKOVANÉ] a pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania na účely odstránenia rozporov pri bodovom ohodnotení nároku sťažovateľky na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia.

59. Dňa 1. apríla 2016 okresný súd pribral do konania znalca [REDAKOVANÉ] na účely posúdenia rozporov medzi bodovým ohodnotením [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

60. Dňa 11. apríla 2016 boli zložené preddavky na znalecké dokazovanie.

61. Dňa 7. júla 2016 znalec [REDACTED] doručil okresnému súdu znalecký posudok.

62. Dňa 11. júla 2016 zákonný sudca vydal pokyn na doručenie znaleckého posudku účastníkom konania.

63. Dňa 25. júla 2016 sa k znaleckému posudku vyjadrila žalovaná, dňa 5. augusta 2016 sťažovateľka a 8. augusta 2016 sa k nemu vyjadril vedľajší účastník.

64. Dňa 5. augusta 2016 okresný súd rozhodol o znalečnom [REDACTED].

65. Dňa 24. augusta 2016 okresný súd vydal pokyn na doručenie námietok sťažovateľky k znaleckému posudku [REDACTED] ostatným účastníkom konania.

66. Dňa 5. októbra 2016 boli okresnému súdu doručené vyjadrenia odborne spôsobilých subjektov na hodnotu havarovaných zvyškov motorového vozidla sťažovateľky.

67. Dňa 6. októbra 2016 okresný súd vypočul znalca [REDACTED], ukončil dokazovanie a odročil pojednávanie na verejné vyhlásenie rozhodnutia na 17. október 2016.

68. Dňa 17. októbra 2016 okresný súd rozsudok vyhlásil a 18. októbra 2016 ho expedoval účastníkom konania; rozsudok nadobudol právoplatnosť 8. novembra 2016.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 20/2017 zo 12. januára 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1SprO 373/2017 z 21. februára 2017 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a poukázala na skutočnosť, že vo veci je už právoplatne rozhodnuté.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného

súdu sp. zn. 1SprO 1595/2016 z 3. novembra 2016 a sp. zn. 1SprO 373/2017 z 21. februára 2016 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 10. marca 2017 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a uviedol:

„Ani nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie nezbavuje zodpovednosti za pomalé konanie. Zodpovednosť štátu sa môže spojiť s nesprávnym postupom, ako aj s nečinnosťou, pričom štát znáša zodpovednosť nie len za nedostatky v postupe sudcov, ale aj za ďalšie osoby vstupujúce do konania v oficiálnom postavení.

Ja sťažovateľka nemôžem ponechať nepovšimnutý aj nesprávny procesný postup Okresného súdu v Bardejove v konaní vedenom pod č. k. 4C 149/2008 v tom, keď som svojím písomným podaním zo dňa 09. 12. 2015 rozšírila svoj pôvodný návrh na náhradu škody o ďalší nárok a to náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorá mi vznikla operáciou zraneného ľavého kolena pri dopravnej nehode, ktoré bolo v súvislosti zo vznikom škody, ku ktorej došlo dňa 04. 06. 2006, pričom súd nepripustil rozšírenie mojej žaloby v dôsledku čoho som bola nútená sa tohto svojho práva domáhať podaním ďalšej samostatnej žaloby, ktorá sa vedie na Okresnom súde Bardejov pod č. k. 3C 215/2016. Aj takýmto neprocesným postupom súdu v prejednávanej veci dochádza k zbytočným ďalším súdnym sporom a narastaniu vecí, čo samozrejme zaťažuje len samotné všeobecné súdy.“

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 149/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup

samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o náhrade vecnej škody a škody na zdraví spôsobenej dopravnou nehodou tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. Ústavný súd však zohľadnil skutkovú zložitosť veci, keďže predmetom konania bolo rozhodovanie o siedmich samostatných žalobných nárokoch, preukazovanie ktorých si vyžiadalo odborné posúdenie zmien zdravotného stavu sťažovateľky a odborné posúdenie rozsahu vecných škôd na motorovom vozidle, čo bolo objektívne spôsobilé zapríčiniť predĺženie napadnutého súdneho konania. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti prihliadol aj na význam predmetu konania pre sťažovateľku (náhrada škody na zdraví), ako aj jej vyšší vek.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľka sa zo zdravotných dôvodov osobne zúčastnila len na jednom pojednávaní, avšak vyslovila súhlas, aby sa konalo v jej neprítomnosti, a preto jej neprítomnosť na pojednávaniach nemala negatívny vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania. Ústavný súd však vzal na zreteľ sťažovateľkou opakovane navrhované zmeny jej žalobného návrhu, o ktorých bol okresný súd povinný rozhodovať, čo objektívne spôsobilo predĺženie napadnutého konania (žalovaný nelegitimovaný subjekt, dva návrhy na zmenu žaloby, pozn.).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd zo spisu zistil dve obdobia, počas ktorých okresný súd nevykonal žiadne procesné úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu, čím došlo k predĺženiu napadnutého konania nečinnosťou súdu, konkrétne išlo o obdobie od doručenia otázok účastníkov konania znalcom (19. júla 2009) do ustanovenia znalcov (28. februára 2011) a následne od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu (30. novembra 2014) do podania návrhu na rozšírenie žaloby (11. decembra 2015). Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti v prospech okresného súdu zohľadnil, že o troch žalobných nárokoch sťažovateľky bolo právoplatne rozhodnuté už v roku 2013, a tiež to, že o ostatných žalobných nárokoch okresný súd právoplatne rozhodol v priebehu konania pred ústavným súdom (rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 8. novembra 2016, pozn.).

Zohľadňujúc však celkovú dĺžku napadnutého konania (9 rokov ku dňu podaniu sťažnosti, pozn.), ako aj zistenú neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu po dobu takmer jeden a pol roka a s prihliadnutím na predmet konania, ústavný súd dospel k záveru, že v doterajšom priebehu napadnutého konania došlo k zbytočným priet'ahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo v čase meritórneho rozhodovania ústavného súdu už právoplatne skončené, neprichádzalo do úvahy uloženie príkazu okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov. Z uvedeného dôvodu sa tento návrh sťažovateľky obsiahnutý v petite jej sťažnosti stal v priebehu konania pred ústavným súdom obsolétnym a ústavný súd v tejto časti návrhu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 15 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadostučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorú ústavný súd považuje za neprimeranú, ako aj zistenú nečinnosť okresného súdu, berúc však do úvahy aj skutkovú zložitost' veci a množstvo uplatnených žalobných nárokov (o ktorých bolo už čiastočne skôr právoplatne rozhodnuté), dospel

ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude spravodlivé priznanie finančného zadost'učinenia v sume 3 000 € (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Úhradu trov konania priznal ústavný súd za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal ústavný súd za každý úkon po 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Ústavný súd tiež priznal zvýšenie úhrady trov konania podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca sťažovateľky preukázal osvedčením o registrácii pre daň, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty; celkovo tak priznal úhradu trov konania v sume 363,78 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017